

Dölen, E. (editör), *IV.Türk Eczacılık Tarihi Toplantısı Bildirileri (4-5 Haziran 1998, İstanbul)*, Marmara Üniversitesi Yay. No.657, Eczacılık Fakültesi Yay.No.15, Marmara Üniv. Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi, İstanbul 2000. 24x16 cm, 539+15 sayfa, birinci hamur kâğıda basılı, karton kapaklı, ISBN 975-400-203-7. Marmara Üniv. Eczacılık Fak. Dekanlığı'ndan temin edilebilir.

Prof.Dr. Emre Dölen, Marmara Üniv. Eczacılık Fak. Analitik Kimya Anabilim Dalı öğretim üyesi ve fakülte dekanıdır. Aynı zamanda rektör yardımcısıdır. Kimya tarihi ve eczacılık tarihi konularındaki çalışmaları ile tanınmıştır. Prof. Dölen, IV.Türk Eczacılık Tarihi Toplantısı'nı, Fakülte'nin Haydarpaşa'daki tarihi binası içinde gerçekleştirmiş ve toplantıda sunulan sözlü bildiri ve posterlerin hemen tümünün tam metinlerini daha sonra bir kitap halinde yayınlamış ve onu konu ile ilgili kişilere dağıtmıştır. Kendisine teşekkür borçluyuz.

Açış konuşmasında Prof. Dölen, bundan evvel yapılan Türk Eczacılık Tarihi Toplantıları'ndan bahsetmiş, ilk toplantının Prof.Dr. Turhan Baytop'un girişimi ile 1990'da İstanbul'da yapıldığını, bu toplantıya 14 bildiri sunulduğunu, ikinci ve üçüncü toplantıların sırasıyla Ankara'da ve Eskişehir'de gerçekleştirildiğini hatırlatmış ve bildiri sayısının artmakta olduğunu vurgulamıştır. Onursal başkan Prof. T. Baytop da konuşmasında, ilk toplantıya Fransız Eczacılık Tarihi Cemiyeti Başkanı ile birlikte 50 kadar Fransız eczacının da katıldığını, bu dördüncü toplantıya da aynı cemiyetin ve Fransız Milli Eczacılık Akademisi'nin üç üyesinin bildiri ile katıldıklarını söylemiş, son yıl içinde İstanbul'da üç ilâç firmasının desteği ile basılmış olan üç kitaptan bahsetmiştir.

Kitapta eczacılık, tıp, kimya ve veteriner hekimliği tarihi konusunda 32 makale yer almıştır. Makaleler 40 araştırmacı tarafından sunulmuştur. Sunucuların büyük çoğunluğu belli başlı şehirlerimizdeki üniversite veya yüksekokul mensuplarıdır: Adana, Ankara, Balıkesir, Bursa, Diyarbakır, Edirne, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Sakarya gibi. Üniversiteler dışından ise, üç sunucu toplantıya bildiri ile katılmıştır: Dr. Şeref Etker (çocuk cerrahisi uzmanı), Mert Sandalcı (inşaat yüksek mühendisi), Müjgân Üçer (eczane sahibi). Fransız sunuculardan M.Chaigneau ve M.Nicolas'nın bildirileri Türkçe olarak kitapta yer almış, fakat P. Delaveau'nun bildirisi, kendisi toplantıya katıldığı halde kitaba girememiştir. Kitap içinde, icazetname, tezkire, tasdikname, ders başarı belgesi, sınıf geçme belgesi, meslek uygulama izni, irade, mazbata, ilâç ilanı, nizamname, mecmua, ders kitabı, farmakope vs. gibi tarihi belgeler ile, eczane, bina, müesseseler, öğretim üyeleri ve öğrenci gruplarına ait birçok resim vardır.

Bildiri başlıkları ve sunucuların adları, kitaptaki sıraya uyularak aşağıda verilmiştir: Eczacı Sınıfı'ndan Eczacı Mektebi'ne (*A. Altıntaş*); İstanbul tıbbiye mektepleri tarafından verilen tasdikname, mezuniyet tezkiresi ve icazetnameler (1852-1909) (*T.Baytop*); Nizamnâme-i Eczacıyan der Memalik-i Osmaniye, Osmanlı Devleti'nde Eczacılar Nizamnamesi – 1852 (*N.Yıldırım*); Mehmet Ali Paşa (1837-1914) ve botanik ile ilgili yayınları (*F.Günergun, A. Baytop*); Eczacı Pierre Apéry (1852-1918) ve bilimsel yayınları (*M.Nicolas*); Ligor Bey (1875-1956) ve Nazari ve Ameli Fenn-i İspençiyari Dersleri adlı kitabı (*E.Dölen*); Türk eczacılığının gelişiminde önemli rolü olan hekim ve eczacılarımızdan Etem Per-tev, İbrahim Etem Ulagay ve Beşir Kemal Pelin'in biyografileri (*R.Dramur*); Türkiye'de hekim ve eczacı yetiştiren değerli bir hoca: Prof.Dr. Suphi Artunkal (*H.Hatemi, A.C.Ekinci*); Türkiye'de hekim ve eczacı yetiştiren değerli bir hoca: Doç.Dr. Semiha Tulus (*A.Gürsoy, A.C.Ekinci*); Prof.Dr. Nebahat Yakar (1915-1997) ve botanikle ilgili çalışmaları (*A.Baytop*); Sivas'ın sağlık hayatında ünlü bir sima: Ecz. Şevket Çubukçu (1902-1986) (*M.Üçer*); Henri Moissan (1852-1907): Kimya dalında Nobel ödülü kazanan Fransız eczacı (*M.Chaigneau*); Nasrullah oğlu Salih'in Gayetülbeyan fi Tedbiri Bedenil İnsan adlı eseri üzerine bir inceleme (*G.Özçelikay, E.Asil*); Kimya ilmine ait Kitâbü'l-Mecmuatü'l-Mücerrebât'a kısa bir bakış (*N.Sarı, Y. Okutan*); Ondokuzuncu yüzyıla ait diştozu ter-kibi adlı anonim bir risalenin Türk Eczacılık Tarihi açısından önemi ve bazı sonuçlar (*A.Demirhan-Erdemir, Ö.Öncel*); Bugnatelli Farmakopesi'nin 1818'de İstanbul'da yayımlanan elence çevirisi (*Ş. Etker*); Fazlızade Mehmet (XVIII. yüzyıl) ve tedavi ettiği bir frengi vakası (*B.Zülfikar-Aydın*); Edirne Sultan II. Ba-yezid Darüşşifası Vakfiyesine göre darüşşifada çalışan personel ve kullanılan ilâçlar (*N.Gökçe*); Karanfil'in (*Caryophyllus*) Türk tıbbi folklorundaki yeri ve bazı bilimsel sonuçlar (*A.Demirhan-Erdemir, Ö.Öncel, Ö.Elçioğlu*); Türkiye'de bilimsel veteriner hekimliği eğitiminden önce hayvan hastalıklarında kullanılan ilâçlar (*A.Özgür, A.Özen*); Lityazol Cemil ve Dr.Cemil Şener (*A.H.Bayat, N.Okumuş*); Türkiye'de veteriner hekimliği eğitiminde farmakoloji ve toksikoloji konusunda gelişmeler (*F.Dinçer, A.Özgür, A.Özen*); Osmanlı döneminde Türkiye'de kullanılan porselen ilâç kavanozları (*A.Mat*); Türkiye'de eczane ve ecza depolarında şiddetli ve hafif zehirlerin muhafazası (*B.Çubukçu*); Cumhuriyet döneminde Ankara'da açılan ve halen yaşayan eczahanelerden örnekler (*S.Şar, G.H.Özcömert*); Sosyal ve teknik boyutlarıyla Antikçağ ve Ortaçağ'da parfüm, krem, kozmetik (*Z.Tez*); Bursa civarında gülyağı elde edilişi hakkında yeni gözlemler (*K.H.C.Başer, M.Körkçüoğlu, G.Tümen*); XIX. yüzyılda "Paris Eczacılık Yüksekokulu"nda öğrencilerin kimya laboratuvarları (*E.Dölen*); Mevzuatta reçete istismarı (*S.Kadioğlu*); 1925-1927 yılları arasında İstanbul'da yaşanan patent savaşı ve sonuçları (*M.Sandalcı*); 1930'lu yıllarda akciğer tüberkü-

lozu tedavisinde kullanılan ilâçlara ve günümüzde tüberkülozun önlenmesinde eczacının rolü (*S.Aşıcı*).

Elimizdeki kitap, bugüne kadar yapılan Türk Eczacılık Tarihi Toplantıları'nın basılı ilk bildiri kitabıdır. Bundan önceki üç toplantının ardından, bildiri metinlerini tam olarak taşıyan birer kitap yayınlamak imkânı olmamıştı. Editörü hararetle tebrik ederiz.

Prof.Dr. Asuman Baytop